

Consideracions sobre el 16 de febrer

per R. PLA I CORAL

La contundent victòria de les esquerres espanyoles i catalanes esdevinguda el 16 de Febrer, és un fet que no pot estranyar ningú. Tenint present tot l'esdeveniment a Espanya des del novembre de 1933 fins la vigília mateixa de les eleccions, el passat triomf esquerrista se'n mostra tan incontrovertible com la mateixa llei de gravetat. Amb la lògica als dits era fatal que s'esdevingués.

Per ningú seria difícil el constatar com mentre en el primer bienni els poders públics i l'opinió marxaven amb una perfecta compenetració, amb una identificació absoluta, fruit dels legítims resultats electorals d'abril i juny de 1931, durant el segon bienni mancava del tot aquesta sincronització entre els governs i el poble, conseqüència d'unes eleccions — les de novembre del 1933 — que no reflexaven, per les circumstàncies de tothom conegudes, el veritable sentir polític del país. I aquest divorci entre els poders públics i l'opinió existent a Espanya durant el segon bienni, per força havia de quedar corroborat en les primeres eleccions que es presentessin.

I encara hi ha més. Així com el primer bienni de la República representà per Espanya la inauguració d'una política encara inèdita fins aleshores, feta de cara al poble i amb una vertadera comprensió de totes les seves necessitats i aspiracions, la política del segon bienni detentada per les dretes no fou res més que un retorn a totes les arbitriietats d'abans i una absurda negació, una constant persecució de totes les aperències i de tots els ideals de les masses més considerables del país. I aquesta premeditada aversió a les masses populars forçosament havia de tenir la seva resposta adequada en forma de repulsa. La classe perseguida, la classe sacrificada era la més nombrosa i també la més sensible, i fatalment havia de deixar sentir la seva condemna amb una força abassegadora. El resultat de les passades eleccions en són una mostra fidelíssima.

I encara hi ha que tenir present un fet. Si les esquerres, com era lògic esperar, s'haguessin presentat unides a la lluita electoral del novembre de 1933 com hi han anat el 16 de febrer d'enguany, la victòria no hauria pas estat, com dissortadament ho fou en aquella ocasió, per a les dretes coaligades. Ni el desgast que sempre comporta l'ús del poder, ni la campanya de desprestigi que menaren les dretes, ni les promeses demagògiques de les mateixes, haurien estat prou per a

deturar una victòria esquerrana que els números s'encarregaren bé prou de confirmar. De manera, doncs, que de no haver-se produït l'error de la disgregació de les forces d'esquerra, la República hauria estat conduïda, des de la seva proclamació fins a la data, per les úniques mans que l'havien de governar, que no són altres que les mans fidels i curoses dels vertaders republicans que el 14 d'Abri!l instauraren el nou règim a Espanya, amb l'aquiescència i amb l'entusiasme de la immensa majoria dels ciutadans.

El pas de les dretes pel poder, però, haurà servit de profitosa experiència. Trista i desastrosa experiència, és cert, però que haurà tingut la virtut de demostrar al poble espanyol la incapacitat absoluta dels partits de dreta — almenys tal com ara estan constituïts i dirigits — per a realitzar la més petita obra de govern. En efecte, podríem resumir tota llur gestió en aquest passat bienni tan justament anomenat **negre**, diguent que començaren de governar provocant una revolució i acabaren tirant-se ells amb ells la vaixela pel cap com el més vulgar dels matrimonis mal avinguts, després d'haver fet servir els llocs de govern tansols per a negociar amb una sèrie d'afers vergonyosament inconfessables.

Però no fou això sol encara. Sense cap oposició seriosa que pogués dificultar llur obra legislativa, amb tots els ressorts del poder a les mans i mancats per complet d'escrúpols legalistes, les dretes deixaren el govern sense que es poguessin gloriar d'haver realitzat la més petita, la més insignificant obra de profit. Ni en els temps més vergonyosos de la monarquia s'havia donat el cas d'unes Corts com les dissoltes fa poc, la tasca nul·la de les quals i els espectacles vergonyosos que s'hi han esdevingut passaran a la Història com a exemple que mostraran els interessats en desprestigiar el règim parlamentari.

Precisament no fa gaires dies que el senyor Gil Robles, replicant unes manifestacions de Calvo Sotelo, es vanagloriava de què les últimes Corts havien aprovat, des de desembre de 1933 fins el dia que van ésser dissoltes, no gens menys que la xifra de 185 lleis. I enumerava com a més importants, entre altres, el retorn dels havers de la cleràcia, l'amnistia dels de la «sanjurjada» del 10 d'agost, la reforma de la Reforma Agrària — recordeu els centenars de milions regalats als senyors latifundistes — la reforma de la legislació dels Jurats Mixtes, etc., etc., és

a dir, lleis destinades només a desfer, a anul·lar disposicions dictades pels governs esquerristes del primer bienni. Tot el que resta no és res més que fullaraca administrativa, assumptes de tràmit sense cap importància. Però quant a legislació vertaderament positiva, feta de cara a alguna de les necessitats del país no hi figura res en la enumeració del senyor Gil Robles. És cert que nombra la qüestió de l'atur forçós, però tots sabem que l'atur augmentà durant el govern de les dretes i que no es vegeren enlloc els milions que el «jefe» prometia fer sortir de qui els tingués, per tal de posar-hi remei.

La màxima preocupació de les dretes al poder ha estat només la de restablir totes les injustícies, totes les arbitriietats, totes les absurditats que hi havia a Espanya en temps de la monarquia i que els governs esquerrans del primer bienni havien corregit en una bona part. Uns quants exemples d'això els tenim en la qüestió de l'Estatut, en la Reforma Agrària, en la legislació social, etc. etc. En lloc de conservar, continuar — i fins i tot augmentar com prometien en llurs campanyes electorals! — algunes d'aquestes petites conquestes republicanes que eren qüestió de vida o mort per Espanya, ho desferen tot, ho tiraren per terra tot, però amb tan mala forma i palesant una tan gran mancança d'esperit constructiu, que tot quedà dintre un règim d'interinitat. Per això, el distintiu més característic d'aquests mesos de govern dretista ha estat allò del **règim transitori**, que no fou res més que la confessió absoluta del no saber que fer de les coses.

Per totes aquestes raons, doncs, tant pel resultat absurd de les eleccions del novembre de 1933 com per l'obra nefasta de les dretes durant el temps que han ocupat el poder, era lògica, era raonable, era gairebé fatal una victòria esquerrana. Naturalment que els interessats en cercar pal·liatius a aquesta victòria voldran pretextar que ella es deu en gran part a la qüestió sentimental de l'amnistia. Amb amnistia o sense, però, també hauria triomfat el Front Popular. Els dos únics factors de la victòria de les esquerres han estat — i quedi ben sentat això — per una banda el sentiment autènticament republicà de la majoria del país, i per l'altra — és bo repetir-ho — l'estrall que les dretes han comès tant en les ànimes com en els interessos de la immensa majoria dels ciutadans.